

Opera a jej vznik. Opery Wolfganga Amadea Mozarta.

(5.ročník)

Opera je hudobný druh, ktorý vznikol na začiatku 17. stor., okolo roku 1600 v Taliansku v baroku. Je jedným z vedúcich hudobných druhov. Opera je hudobno- dramatický žáner, ktorý spája hudbu, divadlo, balet, výtvarné umenie a spev do jedného celku. Opera je celá spievaná, nerozpráva sa tam.

v Barok

V období renesancie vzrástol záujem o antické umenie a aj o antické divadlo, grécke komédie a tragédie. Texty antických drám sa zachovali, no renesanční autori nevedeli, aká hudba sa vtedy hrala, a tak museli vymyslieť niečo nové. Vychádzali z toho, že texty treba predviesť zrozumiteľne, nie ako dovtedy v renesancii, kde máme 4 hlasé skladby a každý hlas spieva niečo iné. Preto prišli s *monodickým slohom*, kde je jedna melódia- tá spievaná a ostatné hudobné nástroje robia sprievod. Prvú operu napísal **Jacopo Peri**, avšak nezachovala sa. Jeho ďalšia už zachovaná opera sa volá **Euridice**. Na začiatku baroka komponoval opery aj **Claudio Monteverdi**, tiež písal opery na antické námety *Orfeus et Euridice*, *Arianna*. Opery písal aj **Domenico Scarlatti**. V Taliansku začali vznikať prvé operné domy a divadlá- Benátky, Neapol, Rím... . Opery bývali často dlhé až 6 hodín a skladali sa s uzavretých čísel- **číslová opera** (jedna ária, potom ide tanec, potom ďalšia ária ako jednotlivé čísla). Často sa v nich využívali kastráti, obdivuhodné a veľkolepé scény či kulisy. Za zakladateľa *komickej opery* sa považuje **Giovanni Batista Pergolesi** a jeho opery *Slúžka paňou*- *La serva padrona*. Z významných barokových skladateľov písal opery **Georg Friedrich Händel** (opera Rodrigo).

Typický spôsob operného spevu sa volá *bel canto*- **krásny spev**. V opere sa mužské a ženské hlasy delia podľa výšky (soprán, mezzosoprán, alt, tenor, barytón, bas).

V opere sa využívajú 2 druhy kompozícií:

Ária slúži na vyjadrenie pocitov postáv, je písaná tak aby sa speváci predviedli, technicky náročná, zložitá melódia, veľké intervalové skoky. Známe árie: *O mio bambino caro* (sopán Puccini- Giani Scgicchi, *Ária kráľovnej noci*- Mozart- *Čarovná flauta*- soprán, *Ária Carmen*- Habanera- Bizet- alt, *Zbor Židov*- Verdi- *Nabucco*,

Recitatív slúži na prerozprávanie deja opery, technicky nenáročný, jednoduchá melódia rytmus. v

Ktorá z ukážok je ária a ktorá recitatív?

1..... <https://www.youtube.com/watch?v=LwndvoeCXos>

2..... <https://www.youtube.com/watch?v=gOKcg7WEJME>

Klasicizmus

Opery v baroku sa dostali do takého štádia, kde bol hlavný iba spev a výkon spevákov, dej a texty sa tým pádom dostali do úzadia. V klasicizme sa to pokúsil úspešne zmeniť Christoph Wilbald Glúck- **Glúckova operná reforma**. Glúck dbal na to, aby bola hudba podriadená a spevu a vyjadrovala spievaný text a dej opery. V klasicizme bol najvýznamnejším operným skladateľom **Wolfgang Amadeus Mozart** (*Čarovná flauta*, *Don Giovanni*, *Figarova Svadba*, *Únos zo Serailu*, *Bastien* a *Bastienka*, *Cosi van tutte*...). Beethoven napísal iba jedinú operu *Fidelio*.

Mozartova **opera Čarovná flauta** je rozprávková opera. Princa Tamino sa snaží oslobodiť princeznú Paminu z rúk zlého čarodejníka Sarastra na žiadosť jej matky Kráľovnej noci. Pri tom mu pomáha

vtáčí muž- Papageno a čarovná flauta, ktorú dostal ako dar. Keď sa Pamino konečne dostane k čarodejníkovi, zistí, že všetko je opačne- Sarastro koná dobro a naopak zlá je Paminina matka. Pri úteku z paláca Paminine a Taminovi spolu s Papagenom pomôže čarovná flauta- keď na nej Tamino začne hrať, strážne, ktoré ich prenasledujú začnú spievať a tancovať. Samozrejme, nakoniec zvíťazí dobro nad zlom a Tamino a Pamino žijú šťastne spolu.

Hudobné ukážky:

Ária Kráľovnej noci <https://www.youtube.com/watch?v=YuBeBjgKSGQ>

Pieseň Papagena a Papageny <https://www.youtube.com/watch?v=9Q0ZDZB-AnM>

Zakrúžkuj intervaly, ktoré sú správne.

č. 5   č. 5   v. 3   v. 3   v. 6   v. 6

č. 4   č. 4   v. 2   v. 2   v. 7   v. 7

Doplň názvy čistých, veľkých a malých intervalov.

_____

_____

Zakrúžkuj intervaly, ktoré sú správne.

v. 6   č. 4   m. 7   č. 5   v. 3   č. 1

m. 3   v. 7   v. 3   m. 2   m. 6   m. 3